

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bosek

w sprawie z odwołania X. Y.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia [...] w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku, na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 17 lutego 2026 r., na skutek wniosku Przewodniczącej Krajowej Rady Sądownictwa o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego od rozpoznania sprawy I NKRS 10/25,

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

Pismem z 5 lutego 2026 r. Przewodnicząca Krajowej Rady Sądownictwa „w imieniu Krajowej Rady Sądownictwa” wniosła o wyłączenie SSN X.1 Y.1 od orzekania w sprawie I NKRS 10/25 z uwagi na krytyczną ocenę orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Do wniosku nie dołączono żadnych dowodów ani uchwał Krajowej Rady Sądownictwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jako niedopuszczalny podlegał odrzuceniu.

Po pierwsze, instytucja wyłączenia sędziego nie służy do podważania orzeczeń sądowych, w szczególności prawomocnych. Oczywiste jest, że wniosek o wyłączenie sędziego nie jest środkiem zaskarżenia. Dotyczy to również orzeczeń Sądu Najwyższego, które z zasady są niezaskarżalne z mocy prawa. „Instytucja wyłączenia sędziego nie może być stosowana instrumentalnie, a sędziowie nie mogą być wyłączeni z tej przyczyny, że wnioskodawca wyraża niezadowolenie ze sposobu funkcjonowania sądów oraz podejmowanych przez sędziów czynności procesowych i administracyjnych” (postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2019 r., II CO 208/19).

Po drugie, wniosek o wyłączenie sędziego nie może służyć do dowolnego kształtowania składu sądu. Podstawy wyłączenia są określone przez ustawę (art. 48 i art. 49 k.p.c.). Strona (uczestnik) nie może kwestionować w tym trybie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa rozstrzygających o składzie sądu.

Po trzecie, wniosek o wyłączenie sędziego ma gwarantować stronie (uczestnikowi) bezstronność rozpoznania spraw. Brak bezstronności związany z stosunkiem strony (uczestnika) do sędziego i sędziego do stron (uczestnika) wymaga wykazania we wniosku. „Bazowanie wyłącznie na kryterium subiektywnym, opartym o indywidualne przeświadczenie lub nawet przypuszczenie strony, mogłoby prowadzić do przekształcenia instytucji wyłączenia sędziego w instrument służący odsuwaniu od postępowania sędziów, których strona uznaje za „niewłaściwych” przez pryzmat subiektywnego pojmowania własnych interesów, co stałoby w kolizji z celami tej gwarancji procesowej” (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 września 2021 r., II CO 68/21).

Po czwarte, wniosek o wyłączenie sędziego musi spełniać warunki formalne pisma procesowego. Braki lub niedokładności wniosku uniemożliwią jego uwzględnienie. W przypadku wyłączenia sędziego na żądanie strony, ciężar przytoczenia i uprawdopodobnienia faktów mogących wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności w rozpoznawanej sprawie spoczywa każdorazowo na wnioskodawcy (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2017 r., III UO 3/16, niepubl. i z dnia 16 grudnia 2019 r., II CO 208/19, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2018 r., V CSK 256/17, niepubl.), a podstawą oceny wniosku są przedstawione w nim zarzuty, fakty i dowody”

(postanowienie Sądu Najwyższego z 17 września 2021 r., II CO 68/21). Wnioskodawczyni nie przytoczyła miarodajnych zarzutów, faktów ani dowodów uzasadniających wniosek.

Po piąte, Krajowa Rada Sądownictwa nie jest uczestnikiem postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawie z odwołania od uchwały Rady w sprawie indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 1 lipca 2020 r., I NO 57/19; z 13 lutego 2026 r., I NKRS 80/24 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z 4 grudnia 2019 r., I NO 136/19; 16 lutego 2022 r., I NKRS 129/21). Natomiast z ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. 2024, poz. 1186, dalej: „u.KRS”), jednoznacznie wynika, że Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa jest organem Krajowej Rady Sądownictwa (art. 15 u.KRS), którego zakres kompetencji – stosownie do art. 17 ust. 1 u.KRS – sprowadza się do pełnienia funkcji reprezentacyjnych i organizacyjnych. Oczywistym jest, że Przewodniczącą Krajowej Rady Sądownictwa nie jest ani stroną postępowania, ani uczestnikiem postępowania. Jeżeli Przewodniczącą Krajowej Rady Sądownictwa nie ma zdolności postulacyjnej, nie może skutecznie formułować wniosków procesowych. Jest to brak nieusuwalny.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[kf]

[r.g.]